

A Magyar Ügyvédi Kamara Elnökségének 3/2024. (VI.10.) Szakmai Álláspontja

Polgári és közigazgatási eljárásokban az ügyvédi meghatalmazás megszővegezése során nem kötelező, de célszerű a meghatalmazott ügyvéd helyettesíthetősége tekintetében kifejezetten utalni a megnevezett helyettesen kívüli további helyettesek bevonásának a lehetőségére

I n d o k o l á s:

A bírósági gyakorlatban jogvita alakult ki a polgári perben helyettesként eljáró felperesi jogi képviselő eljárási jogosultságára nézve, mert a bíróság szerint az adott ügyben a fél által aláírt ügyvédi meghatalmazás szerinti helyettesítési jogot a meghatalmazó fél kifejezetten korlátozni kívánta a meghatalmazásban szereplő konkrét helyettesítő személyére azáltal, hogy a meghatalmazásban feltüntetésre került a helyettes személye.

Miután a meghatalmazott ügyvéd a konkrét eljárásban nem ezt az eredeti meghatalmazásban megjelölt helyettesítő személyt – viszont külön helyettesítési meghatalmazással – egy további ügyvédet hatalmazott meg a helyettesítésére (mely külön meghatalmazás az általános gyakorlatnak megfelelően) nem tartalmazta az ügyfél egyetértő aláírását, ezért a bíróság a helyettes eljárási jogosultsága hiányára hivatkozással a tárgyalást elmulasztottnak tekintette, és a perfelvételi szakban levő eljárást megszüntette, a másodfokú bíróság a végzést helyben hagyta.

A meghatalmazott ügyvéd helyettesíthetősége tekintetében különbséget kell tenni az ügyvéd „általános” helyettese és „eseti” helyettese között.

Az *általános* helyettes állítására a nem ügyvédi irodai tag ügyvéd és az egyszemélyes ügyvédi iroda tagja köteles általános akadályoztatása esetére megelőzési szempontokra figyelemmel (Üttv. 17. §).

Az *eseti* helyettes állításának lehetőségéről az Üttv. 17. § (6) bekezdése rendelkezik

- attól, hogy egyes ügyvédi működési formák esetén a törvény értelmében általános helyettest kell állítani és állít az arra kötelezett ügyvéd,
- még nincs kizárva annak lehetősége, hogy „*a helyettesített ügyvéd egyes ügyek, vagy az ügyek meghatározott csoportja tekintetében – e törvény keretei között – helyettesítéséről mással állapodjon meg.*”

A helyettesítésnek a törvény kereteire utaló megfogalmazása során a feltételek által megszabott határok irányába mutat a Ptk. megbízásra vonatkozó azon (diszpozitív) rendelkezése, miszerint:

6:275. § [Tájékoztatási kötelezettség]

(1) ... *A megbízott köteles a megbízót tájékoztatni, ha közreműködő igénybevétele vált szükségessé, vagy...*,

és ezt egészíti ki az Üttv. szigorúbb rendelkezése a helyettesről az ügyféllel történő megállapodás („*ha a felek eltérően nem rendelkeznek*”) tekintetében.

28. § (5) *A megbízás teljesítésében – ha a felek eltérően nem rendelkeznek – az egyéni ügyvéd, az európai közösségi jogász, az ügyvédi iroda tagjai, a helyettes ügyvéd, az ezek alkalmazásában álló alkalmazott ügyvéd, alkalmazott európai közösségi jogász és ügyvédjelölt, valamint a külföldi jogi tanácsadó járhatnak el.*

Gyakran felmerülő tény, hogy spontán felmerülő váratlan okokból olyan időben szükséges helyettesről gondoskodni, amikor nem szerezhető be a megbízó/meghatalmazó egyetértő nyilatkozata.

Erre a helyzetre részint az a jogalkotói válasz, hogy

- ügyvédi iroda esetén elsődlegesen az iroda másik tagja, egyéb esetben pedig a kamarában regisztrált (állandó) helyettes rendelkezésre kell álljon a meghatalmazó hozzájárulása nélkül is,
- de lehetséges eseti helyettesi meghatalmazás adása is.

A konkrét jogerős bírósági határozat azonban arra figyelmeztet, hogy az ellentétes jogértelmezés lehetőségének kizárása érdekében

- akkor is indokolt a meghatalmazás szövegében egyértelművé tenni, hogy a meghatalmazott ügyvéd jogosult helyettesítési meghatalmazást adni a meghatalmazásban feltüntetett személyeken túli helyetteseknek is, ha erre a Pp. 68. § (4) bekezdés: „*A meghatalmazott ügyvéd vagy ügyvédi iroda a helyettesítésre – ha a meghatalmazásból más nem tűnik ki – más ügyvédet, vagy ügyvédi irodát is megbízhat.*” szövege szerint nem is lenne szükség,
- mert az ügyvédi meghatalmazás szövegében az általános gyakorlat szerint sűrűn előfordul a helyettesítésre jogosult személyének feltüntetése, amit viszont szűkítő értelmezés esetén a bíróság a további helyettesítés adásának lehetősége kizárásaként értelmezett és értelmezhet a jövőben is, ha az ilyen meghatalmazásból nem tűnik ki a további helyettesítési meghatalmazás adásának lehetősége.

A Magyar Ügyvédi Kamara április 15-i elnökségi ülésen az előterjesztő bizottsági elnök külföldi távollétében került sor az ügyvédi meghatalmazás helyettesítésre vonatkozó határozati javaslat megtárgyalására.

A korábbi határozati javaslat szövege a következő volt:

*Az ügyvédi meghatalmazás megszövegezése során **javasolt** a meghatalmazott ügyvéd helyettesíthetősége tekintetében kifejezetten lehetővé tenni a meghatalmazásban feltüntetett helyetteseken kívül további helyettesek részére helyettesi meghatalmazás adásának lehetőségét. (A kiemelés utólagos) Tehát: javasolt, vagyis nem kötelező, tehát hasznos lehet a kockázatok minimalizálása érdekében.*

*

Az elnökségi vita során elhangzott

- *„Hasznos, és valóban ezzel elkerülünk rigorózus bírói mérlegelésen alapuló kellemetlen helyzeteket a helyettesítés kapcsán... a spontán helyettes, ha nincs megemlítve a lehetőség... akkor az egyes bíróságok lehet, hogy nem engedik.”*
- *...”a bíróság (büntető ügyekben) nehogy visszalőjön, és azt mondja, aki nem írta bele, akkor azt fogja mondani, hogy aki nem írta bele, azt már nem fogja elfogadni.”*

Jogos lehet az az elnökségi ülésen elhangzott felvetés, hogy nehogy úgy lehessen értelmezni a fenti megfogalmazást, ami adott esetben kizárja a helyettesítés lehetőségét.

*

A Magyar Ügyvédi Kamara Alapszabályának VII.25. pont szerint a Szakmai Bizottság feladata, hogy az ügyvédi tevékenység gyakorlása során visszatérően előforduló, válaszokat igénylő helyzetekben követendő eljárásra általában irányadó, de normatívának nem minősülő, a Magyar Ügyvédi Kamara elnöksége által elfogadásra kerülő Szakmai Álláspont megfogalmazásához **tervezeteket** készítsen.

Fentiek alapján tehát

- egyrészt az Elnökség által elfogadásra kerülő Szakmai Álláspont az Alapszabály értelmében a követendő eljárásra **általában irányadó, de normatívának nem minősülő** vélemény
- másrészt a Szakmai Bizottság nem hoz ügydöntő határozatot, hanem az Elnökség részére tervezetet készít, amit az elnökségi megvitatás függvényében **az Elnökség vagy elfogad, vagy módosít, vagy mellőz.**

A Szakmai Bizottság úgy látta, hogy ha egyszer előfordult a bíróságok részéről ez a szűkítő értelmezés, *amit a másodfok is helyben hagyott(!)*, akkor nem indokolatlan erre a veszélyre a tagság figyelmét felhívni, egy elkerülő út *lehetőségének* bemutatásával.

A MÜK Elnöksége az előterjesztő távollétében lefolytatott vita során elsősorban a büntető ügyekben az ellentétes veszélyt látta hangsúlyosabbnak.

A Szakmai Bizottság az elnökségi vita eredményét a jegyzőkönyvi nyilatkozatokban foglaltakra tekintettel úgy értelmezi, hogy a Magyar Ügyvédi Kamara Elnöksége ugyan egyetértett a tervezet gondolatmenetével, de indokoltan látta

- egyrészt a téves értelmezés kizárása érdekében annak pontosítását,
- másrészt az abban foglaltaknak a polgári és közigazgatási eljárásokra vonatkozó szűkítését,
- ezt azonban maga nem végezte el, hanem ennek elvégzésére a Szakmai Bizottságot kérte fel.

(A fenti határozati javaslatot a Szakmai Bizottság újabb előterjesztése nyomán a Magyar Ügyvédi Kamara Elnöksége 2024. június 10. napján Eln.4/2024.06.10. szám alatt hozott határozatával egyhangúlag elfogadta és elrendelte annak közzétételét.)